

KOMÁROM-ESZTERGOM VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Komárom-Esztergom vármegye érintett jegyzői részére

Törvényességi Felügyelet Írásbeli Kapcsolattartási Modulján keresztül

Iktatószám: KE/3/272-15/2023.
Tárgy: Szakmai segítségnyújtás és
intézkedés kérése
Ügyintéző: Lorbert Ferenc
dr. Lengyel Tímea
Telefon: (34) 515-154, (34) 515-140

Tisztelt Jegyző Asszony!
Tisztelt Jegyző Úr!

Az Energiaügyi Minisztérium jelzéssel élt a Miniszterelnökség felé, miszerint vannak olyan helyi önkormányzati rendeletek, amelyek megalapozatlanul és indokolatlanul közterület használati díj megfizetésére kötelezik a villamos energia elosztókat akár közterületen folytatott tevékenységük, akár tevékenységük ellátása eredményeként közterületen elhelyezésre kerülő villamos energia ellátásához szükséges közművezetékek, tartóoszlopok vonatkozásában.

A fentiekre tekintettel a Miniszterelnökség Hatósági Ügyekért Felelős Helyettes Államtitkára (a továbbiakban: Miniszterelnökség) a villamosenergia-ellátás közművezetékei, tartóoszlopai kapcsán önkormányzati rendeletben megállapított közterület használati díjak vizsgálatát és a szükséges intézkedések megtételét kérte, egyúttal a tárgykört érintően az alábbiakban ismertetett szakmai álláspontjáról is tájékoztatást adott.

Magyarország Alaptörvényének (a továbbiakban: Alaptörvény) 32. cikk (2)-(3) bekezdésében foglaltak szerint az önkormányzat feladatkörében eljárva a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján önkormányzati rendeletet alkot. Az önkormányzati rendelet más jogszabállyal nem lehet ellentétes.

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 13. § (1) bekezdés 2. pontja alapján kötelező helyi önkormányzati feladat a közvilágításról való gondoskodás, ennek szakmai tartalmát és a közterületen elhelyezhető közcélú létesítmények körét az ágazati jogszabályok határozzák meg.

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 54. § (4) bekezdésében foglaltak szerint a közterület rendeltetése többek között a közösségi igényeket kiszolgáló közművek elhelyezésének biztosítása, amely kifejezésre juttatja, hogy a közművek elhelyezésére fő szabály szerint a közterület szolgál, akár állami, akár önkormányzati tulajdonban áll, és amelyekre vonatkozó részletszabályok az egyes ágazati jogszabályokban találhatók. Ugyanezen szakasz (5) bekezdésében foglaltak szerint a közterületet rendeltetésének megfelelően bárki használhatja. A közterület rendeltetésére és használatára jogszabály további szabályokat állapíthat meg.

A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (a továbbiakban: Vet.) 121-132. §-ai szabályozzák a közcélú hálózat idegen ingatlanon történő építéséhez kapcsolódóan a hálózati engedélyest megillető jogokat, és azok feltételeit.

A Vet. 121. § (1) bekezdésének b)-c) pontjai szerint a hálózati engedélyes közcélú hálózat idegen ingatlanon történő építése céljából vezetékJogot és használati jogot kérhet.

A Vet. 124. § (1) bekezdés b) pontja rögzíti a hálózati engedélyes a vezetékJog alapján közterületen és idegen ingatlanon, bejegyzett vezetékJog esetén a bejegyzett meglévő nyomvonalon tartószerkezetet és azon elhelyezett átalakító- és csatlakozóberendezést helyezhet el.

A Vet. 121. § (2) bekezdés c) pontja szerint az (1) bekezdésben meghatározott jogok gyakorlása során az ingatlan használatának akadályozásával vagy korlátozásával okozott kárt az engedélyes az ingatlan tulajdonosának vagy használatjának köteles megtéríteni.

A Vet. 123. § (3a) bekezdése pedig meghatározza, hogy „a közterületen elhelyezendő közcélú hálózatra és ennek közterületet érintő biztonsági övezetére nem kell vezetékJogot alapítani. A közcélú hálózat közterületen történő elhelyezését a közterület tulajdonosa tűrni köteles. A közterület igénybevételeivel – beleértve a közterület használati korlátozását is – okozott károkért a hálózati eszköz beruházója köteles kártalanítást fizetni.”

A Vet. 127. § (2) bekezdése szerint a használati jog az idegen ingatlan tulajdonosával kötött megállapodás alapján keletkezik. A használati jog alapítására egyebekben a Polgári Törvénykönyv rendelkezései az irányadók.

A fenti szabályozást megerősíti a villamosenergia-ipari építésügyi hatósági engedélyezési eljárásokról szóló 382/2007.(XII.23.) Korm. rendelet is, amelynek 10. § (1a) bekezdése értelmében az ingatlan tulajdonosa a kártalanítás összegében való megállapodáson túl a megállapodás megkötését további feltételekben való megállapodáshoz, továbbá a hálózati engedélyesnek a jogerős engedélyben foglalt jogainak gyakorlását további feltételhez, díj vagy költség fizetéséhez nem kötheti, nem teheti függővé külön megállapodás megkötésétől vagy nyilatkozat megtételétől.

A fentiek alapján, valamint figyelemmel a Kúria ítélezési gyakorlatára is [Köf.5.039/2018/7], a közművek elhelyezésének biztosítása a közterület rendeltetésszerű használatának minősül, ezért közterület-használati díj megállapítása nem jogszerű.

A hivatkozott jogszabályok értelmében a közterületen **villamosenergia-ellátás érdekében történő közcélú hálózat létesítése és használata törvény által szabályozott jogviszony, amellyel kapcsolatban további szabályok megalkotására az önkormányzatok nem kaptak felhatalmazást**, ezért rendeletükben **nem írhatnak elő díjfizetési kötelezettséget** az elektromos hálózati vezetékek, közvilágítási lámpatestet tartó oszlopok, egyéb tartószerkezetek, stb. által elfoglalt **közterület használatáért**.

A hálózati eszköz beruházójának a közszolgáltatás biztosításához tartozó létesítmények telepítése miatt a közterületen okozott kárt az akadályoztatás (korlátozás) mértékének megfelelő, egyszeri kártalanítás keretében kell megtéríteni az önkormányzatnak.

A Miniszterelnökség fenti tárgyú iránymutatásán túl az alábbiakra hívom fel a figyelmet.

Az Étv. 54. §-a rendelkezik az épített környezet fenntartásáról és használatáról. E körben – összhangban az Étv. 2. § 13. pontja szerinti közterület-fogalommal – a közterületek rendeltetésével, használatával kapcsolatos részletesebb szabályokat tartalmazza, annak érdekében, hogy a közterületek nem rendeltetésszerű használatának esetkörére az önkormányzatoknak lehetőségük legyen szigorúbb közterületi szabályok és szankciók megállapítására helyi rendeletükben.

Az Étv. 54. § (4) bekezdés értelmében a közterület rendeltetése a) a telkek térbeli kapcsolatának, megközelítésének, b) a közúti és gyalogos közlekedés (út, járda stb.), c) a kikapcsolódás, a szórakozás, a sporttevékenység, a szabadidő-eltöltés, d) a felvonulás, a gyülekezés, a közösségi megnyilvánulás, e) szobor elhelyezésének, emlékhely kialakításának, művészeti alkotások elhelyezésének, f) a közművek elhelyezésének, g) zöldfelületek kialakításának biztosítása.

Az Étv. értelmében a közművek elhelyezésének biztosítása a közterület rendeltetésszerű használatának minősül, ezáltal a közterület-használati díj megállapítása nem lehet indokolt.

A Kúria több döntésében is vizsgálta, a közterület és a közterület-használati díj jogi természetét, amelyekben többek között a következő megállapításokat tette:

„Ha a törvényi szabályozás a használati jogviszonyt polgári jogi viszonyként rendezte, akkor az önkormányzat felhatalmazás hiányában ugyanazt a viszonyt külön meghatározott részletezettség nélkül, differenciálatlanul közjogi jellegű jogviszonyként nem szabályozhatja újra, jogalkotói hatásköre felhatalmazás hiányában erre nem áll fenn.” (Köf.5.039/2018/7)

„A közterület mind rendeltetését, mind tulajdonformáját tekintve sajátos tulajdoni tárgy. A közterület sajátossága az, hogy azt rendeltetésszerűen bárki, ellenérték nélkül használhatja. A közterület tehát olyan korlátozott önkormányzati tulajdon, melynek használatát elsősorban a közösség érdekében kell biztosítani. A közterület véges, nem áll korlátlanul rendelkezésre, ezért a – jogszerű, mégis – rendeltetéstől eltérő (egyéni érdeket szolgáló) használatot a közvagyon tulajdonosa, az önkormányzat közhatalomként szabályozza hatósági keretek között annak biztosítása érdekében, hogy az a rendeltetésszerű használatban senkit ne akadályozzon és az egyéb közérdekű célok (városképi, városrendezési, környezetvédelmi, közegészségügyi, közlekedés- és vagyonbiztonsági érdekek, a közterület rendeltetésszerű használóinak érdekei) is érvényesíthetők legyenek, illetve a közérdek ne sérüljön. A közterület-használati jogviszony a helyi önkormányzat által szabályozott helyi közügy.” (Kfv.37.470/2013/8.)

„A közterület-használati díj annak az engedélynek az ára, amelynek birtokában a közterület használója a közterületet rendeltetésétől eltérően használja. A közterület használója nem közhatalmi jellegű, hanem gazdasági természetű ellenszolgáltatást vásárol az önkormányzattól. Ez a közterület saját célú hasznosítására való jogosultság megszerzése. A közterület-használati díj a közterület hasznosításának ellenértéke, és mint ilyen az érintettek vagyoni jogain alapul, illetve vagyoni jogaival összefügg, értéke pénzösszegben kifejezhető, azonban ezen körülmények ellenére is a jogvita elbírására a közigazgatási perben eljáró bíróság rendelkezik hatáskörrel.” (1/2022. számú KPJE határozat)

Kérem a Tisztelt Jegyző Asszonyt/Urat, hogy az önkormányzat fenti tárgykörben alkotott rendeleteit vizsgálja felül és

2023. szeptember 29. napjáig

a feltárt jogsértések orvoslásáról az önkormányzati rendelet(ek) módosítása útján szíveskedjen gondoskodni.

Tájékoztatom, hogy a fenti tárgyú rendeletek utóellenőrzését 2023. október hónapban ismét elvégezzük.

Segítő együttműködését előre is megköszönöm!

Tatabánya, elektronikus bélyegző szerinti időpontban

Tisztelettel:

Dr. Kancz Csaba főispán nevében és megbízásából:

dr. Gulyás Renáta
főosztályvezető

helyettesítésével kapcsolatos
jogkörében eljárva:

Körtvélyfáyné dr. Sztán Kinga
osztályvezető